

Resultaten akkervogeltellingen in Schermer en Beemster in 2024

Inleiding

Water, Land & Dijken coördineert het agrarisch natuurbeheer in het gebied tussen het Noordzeekanaal en de lijn Alkmaar-Hoorn. Dit gebied omvat onder andere de door de provincie aangewezen akkervogelleefgebieden Schermer en Beemster. In deze gebieden nemen verschillende akkerbouwers maatregelen op hun bedrijven om de omstandigheden voor akkervogeldoelsoorten te verbeteren. Eén van die maatregelen is de aanleg van vogelakkers. Deze akkers worden gemonitord door vrijwilligers om te onderzoeken of de doelsoorten daadwerkelijk gebruik maken van de akkers. In dit verslag worden de monitoringresultaten van 2024 samengevat.

Wat is een vogelakker

Een vogelakker is een akker van tussen de ca. 5 tot 10 hectare met een eiwitrijk gewas (luzerne of grasklaver) waar verschillende kruiden- en graanstroken in worden ingezaaid, zodat een soort strokenteelt ontstaat. Het eiwitrijk gewas mag worden gemaaid met een maai-interval van 6 à 7 weken in verband met de broedcyclus van vogels zoals de veldleeuwerik. De kruiden- en graanstroken blijven ongemaaid, zodat vogels en zoogdieren zoals hazen en muizen voldoende voedsel en schuilmogelijkheden hebben. De granen trekken muizen aan, die op hun beurt dienen als prooi voor roofvogels.

Doelsoorten

De doelsoorten voor akkerbeheerpakketten zijn:
kievit, scholekster, veldleeuwerik, gele kwikstaart, graspieper,
patrijs, kneu, ringmus, kerkuil en torenvalk.

Monitoring

Om te kunnen beoordelen of de vogelakkers daadwerkelijk worden gebruikt door de doelsoorten, zijn door ongeveer 10 vrijwilligers vogeltellingen uitgevoerd. Het streven is om op elke akker één keer per maand alle vogelsoorten te tellen die van de akker gebruik maken, dus ook de niet-doelsoorten. Dit gebeurt jaarrond in alle seizoenen. Er worden dus niet alleen broedvogels geteld, maar ook doortrekkers en overwinteraars. Alleen vogels die binding hebben met de vogelakker worden geteld. Dat betekent dat hoog overvliegende vogels niet worden meegeteld, maar bijvoorbeeld torenvalken of zwaluwen die boven de vogelakker fourageren wel.

Resultaten

Onderstaande kaarten tonen per gebied de locaties waar tellingen hebben plaatsgevonden. In de bijbehorende tabellen zijn de getelde vogelsoorten en -aantallen vermeld, inclusief de teldata. Dit overzicht is opgesteld per gebied en niet per afzonderlijke vogelakker.

Kaart 1: Monitoringslocaties in de Schermer (gemarkeerd met ballonnetjes)

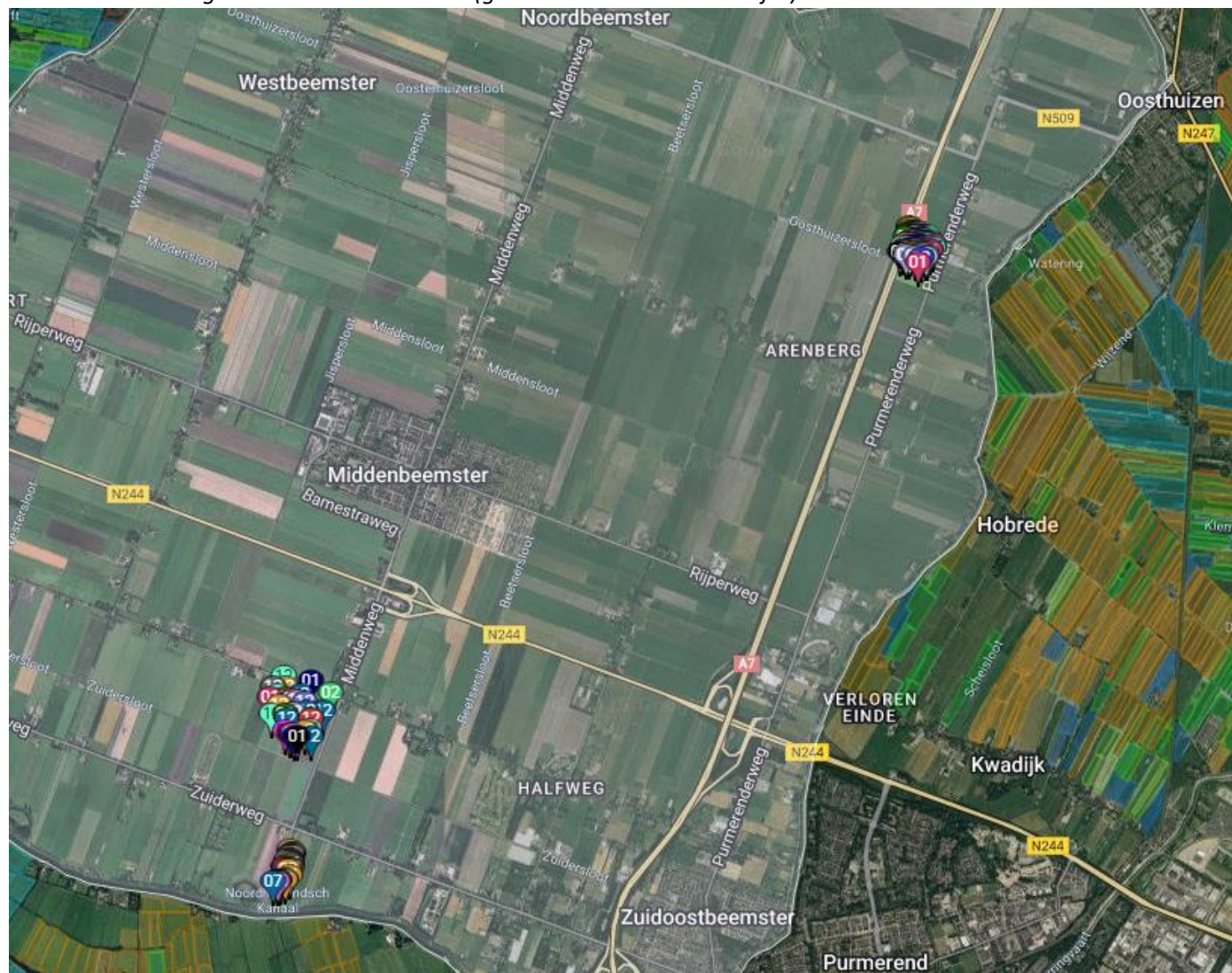

Tabel 1: Getelde vogels met binding aan vogelakkers in de Schermer in 2024 (soort, aantal en datum, doelsoorten zijn rood omlijnd)

Gebied: NH458AD Schermer - Akkervogels

Soort	18-01	29-01	13-02	28-02	14-03	20-03	26-03	13-04	15-04	17-04	18-04	07-05	11-05	13-05	17-05	20-05	27-05	05-06	07-06	19-06	20-06	01-07	15-07	30-07	29-08	20-09	24-09	26-09	03-10	11-10	29-10	16-11	29-11	13-12		
Bergeend			6			1	1		2		2	1	3		1				1		1				2		1				1	1	3			
Blauwe reiger																						1														
Boerenzwaluw												2					8					1				2				38						
Bokje																															1		1			
Boomvalk																											1									
Bruine kiekendief												1				2		3	1							1		1								
Buizerd		1			1										1				2											3						
Ekster																																				
Fazant		2		1		1	8		3		1	4	1	1	3				2		4			2	9	1	1	6		2	2	3	14			
Gele kwikstaart																			1	3				9		7								2		
Grasmus												1																								
Graspieper	79	1	4	2		22	7		4		2		3		1					3				2		2	1	19	7	12	15	1	3	2	6	
Grauwe gans		2																				1		16		8		200				1000		45		
Groenling												1										1												2		
Grote zilverreiger																													1							
Grutto						1							2																							
Holenduif							2					6	24		1		1				1			4							44					
Houtduif						8	42				1	2	4		2		7	1	5					8	1	80	60	7	1		5			2		
Houtsnip																																1				
Huismus																4										2						6				
Kauw							2										4														25					
Keep																																1				
Kievit						8					5		5								7	3					200		500							
Kleine karekiet																								2												
Knobbelswaan		1																																		
Kokmeeuw																	4											85								
Koolmees													1		1							1			1	1		1				1		1		
Kopervik		2																																		
Kraakend									4		1		3					1	1													30				
Kramsvogel																																				
Kuifeend									1																											
Meerkoet						1			1		3											1				1	2	25	3			1		1		
Merel																1																1		1		
Nijlgans		74			1	1	1		1			1		1								1							45	2	2		51		3	
Paapje																												4								
Patrijs			12																	1					7					5						
Pimpelmees																																				
Putter																																				
Rietgors																																				
Roodborst																																				
Scholekster						1			2	2	22			1						2		4		2												
Sperwer		1																																	1	
Spreeuw		40										2																								
Stormmeeuw											9																									
Tijftiaf													1																							
Torenvalk				1	1	1						1			1						1											1		1		
Tureluur						2					5			1																						
Turkse tortel																																				
Veldleeuwenik	21	7	15	1		4					1																	1			11		1		7	
Velduil																																				
Vink												1			1																					
Waterhoen																																			1	
Watersnip	6		10			19	2				2																		33		4	28	6	21	9	10
Wilde eend		42				2	3		5		3	4	7		14		15		1	35	36					10	3	41	4	2	24	45	35	11		
Winterkoning																																				
Witte kwikstaart						1																														
Wulp																																				
Zwarte kraai					1		2	16				2			3					6								1					3			

Kaart 2: Monitoringslocaties in de Beemster (gemarkeerd met ballonnetjes)

[illegible]

Conclusies

In de Schermer hebben op 8 vogelakkers vogeltellingen plaatsgevonden. Op deze akkers zijn 58 vogelsoorten waargenomen, waarvan 7 doelsoorten. Vooral het feit dat een klucht patrijzen één van de vogelakkers heeft gevonden, is vermeldenswaardig. Behalve de doelsoorten zijn, al dan niet incidenteel, ook andere mooie soorten gezien, zoals velduil, bokje, sperwer, boerenzwaluwen, paapjes, grasmus, grote groepen putters, houtsnip en groenling.

In de Beemster hebben op 3 locaties vogeltellingen plaatsgevonden. Eén van deze locaties is geen vogelakker, maar bestaat uit meerdere kleinere akkers met verschillende kruidenrijke akkerranden ertussen. Op de tellocaties in de Beemster zijn 36 vogelsoorten waargenomen, waarvan 5 doelsoorten. Behalve de doelsoorten zijn, al dan niet incidenteel, ook andere mooie soorten gezien, zoals rietgors, tapuit en watersnip.

Er is een groot verschil in het aantal waargenomen soorten tussen de Schermer en de Beemster. Dit wordt grotendeels verklaard door het feit dat er in de Schermer veel meer vogelakkers liggen dan in de Beemster, wat resulteert in meer waarnemingen. In de Beemster zijn de vogelakkers sterk verspreid, terwijl in de Schermer twee clusters van meerdere vogelakkers dicht bij elkaar liggen (met een 'stapsteen' ertussen). Het lijkt aannemelijk dat de vogelakkers binnen deze clusters elkaar versterken en door hun grotere omvang extra aantrekkingskracht uitoefenen op vogels.

Wat verder opvalt, is dat er in de winterperiode veel graspiepers en veldleeuweriken worden waargenomen, terwijl dit aantal tijdens het broedseizoen een stuk lager ligt. Het lijkt erop dat er op de vogelakkers in de winter voldoende voedsel is voor deze en andere zangvogels.

Kerkuilen zijn niet waargenomen, omdat deze vooral in de avondschemering en 's nachts actief zijn. Er zijn geen avondtellingen uitgevoerd.

Er zijn geen referentiegebieden geteld, waardoor niet kan worden afgeleid of er op de vogelakkers meer (soorten) vogels voorkomen dan buiten de vogelakkers.

Veel dank aan alle vrijwilligers voor het verzamelen van de data!

Opgesteld op 15 april 2025 door Marieke Stam, Water, Land & Dijken.